

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LIX.

Redacțiunea, Administrațiunea,
și Tipografia
Brașov, piața mare Nr. 30.

Scrierile ne trimitează nu se
primesc. — Manuscrisurile nu se
returnează.

INERATE se primesc la Admi-
nistrațiunea în Brașov și la ur-
mătoarele Birouri de anunțuri:
în Viena: M. Dukes, Hermann
Schalk, Rudolf Mosse, A. Oppelitz
Nachfolger; Anton Oppelitz, J.
Dörmann; în Budapesta: A. Y.
Goldberger, Eckstein Bernat; în
București: Agenția Havaș, Suc-
cursale de Roumanie; în Ham-
burg: Karoitz & Liebmann.

Prețul inserțiilor: o serie
garmonă pe o coloană 8 cr. și
80 cr. timbru pentru o publi-
cație. Publicări mai dese după
tarifa și învoială.

Reclame pe pagina a 3-a o
serie 10 cr. sau 30 bani.

„Gazeta” ieșe în săptămânul d-l.

Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.

Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franco, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 3 franco.
Se primumără la toate oficiile
postale din țară și din afară
și la dd. colectorilor.

Abonamentul pentru Brașov
administrațiunea, piața mare,
Târgul Inului Nr. 30: etajul
I: pe un an 10 fl., pe șase
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr.
Cu dusul în casă: Pe un an
12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni
3 fl. Un exemplar 5 cr. v. a.
sau 16 bani. Atât abonamen-
tele cât și inserțiile sunt
a se plăti înainte.

Nr. 269.

Brașov, Vineri 6 (18) Decembrie

1896.

Din cauza sfintei sărbători țiarul nu va
apăre până Sâmbătă seară.

Unde am ajuns!

II.

Până acuma nu s'a găsit nici un om politic ungar puțin mai remarcabil, care să nu fi recunoscut, că tot ce-i mai prost în statul ungar este administrațiunea. Pute să tocmai din cauza acesteia guvernării ungarie recurg la administrațiune și la organele ei ori de câte ori se tractează de un drept și de o libertate constituțională a Nemaghiarilor. Cestiunile cele mai grave și importante, ce privesc libertatea cetățenească a Românilor, Slovacilor, Sârbului etc. se rezolvă prin ordine date de sus până jos pe cale administrativă.

Am amintit deja, că la noi se guvernă numai cu ordonanțe ministeriale, între care așa numite *reservate* joacă rolul cel mai principal, mai întâi pentru numărul lor necontrolat și necontrolabil, al doilea fiind că prin aceste ordonații se conduce și se nutrește lucrarea de subminare, ce se face de către organele guvernului în serviciul politicii de desnaționalizare.

Ordin de sus dela ministru, ordin de jos dela fișpani, solgăbirii și polițai, ordin din dreapta, ordin din stânga, așa că nu te mai scote din poruncelă.

Pe calea acesta am ajuns așa departe, încât poliția e comandată de a judeca până și asupra drepturilor cetățenului înscrise în legile fundamentale, cum este dreptul electoral, libertatea de întrunire și de organizare garantată în deosebi de legea electorală.

Când președintele clubului nostru din loc a fost ascultat la poli-

ția, fiind tras la răspundere pentru conchiâmarea întrunirii alegătorilor români din comitatul nostru, a dat expresiune la protocol acestei stranie aparițiuni, după care pe calea administrativă se încercă guvernul a zădărnici libera exercitare a celui mai însemnat drept cetățenesc al Românilor, fără de nici o basă legală, numai pe temeiul unor ordinațiuni ministeriale date pentru casuri speciale, care însă nu pot nicicum altera îndreptățirea lor legală, și a protestat contra unor asemenea încercări.

Precum ne comunică raportul de mai jos, și frații noștri din Sibiiu, care au fost citați înaintea poliției pentru convocarea întrunirii, ce nici acolo nu s'a permis, au protestat în contra confiscării dreptului electoral, ce se încercă a o face puterea executivă pe calea organelor polițiale.

Aici stăm astăzi în fața unor încercări, ce se reînnoiesc cu furie tot mai vehementă din partea puterii publice, cu scop de a paraliza și sugruma pentru viitor ori-ce mișcare și luptă națională în sinul poporului român.

Ceea ce caracterizează însă epoca acesta tristă de destrămăre este anarhia, ce domnesce chiar în sinul autorităților, care și-au pierdut tot frul și în sensul adevărat al cuvântului nu mai știu ce este lege, ce ordinațiune și ce poruncă de mic satrap ai comitatului.

Dacă însă cei ce ne persecută și atentază în contra vieții noastre naționale și-au pierdut capul, nu trebuie să ni-l pierdem noi, care avem să ne apărăm tot ce ne este mai scump, ci să fim deștepți și cu inima la loc cel puțin acum, în ora supremului pericol.

popa sășesc, că de va avea ceva de cerut să-l caute a doua zi în casele comandei generale în Sibiiu.

Dimineața între 7—8 ore se începe și începe bătaia, era s-ta zi de Duminecă; la bisericile românești, dintre cari una e aproape de câmpul de luptă, se tocă, se trag clopotele. Bem le aude și plin și cuprins de entuziasm, strigă: „Die Geistlichkeit preisst unsern Herr Gott mit Glocken und Gesänge, ich aber preise ihn mit Kanonen donnern.“ („Preoții laudă pe Dumnezeu prin sunetul clopotelor și cântări, eu însă îl laud cu bubuitul tunurilor“). Pe când Bem, însuflețit de cauza libertății maghiare, — care dacă ar fi eșit învingătoare, era să scoță la lumină și cauza eliberării Poloniei, mânat de zel dublu moral: — libertatea și național — eliberarea Poloniei, se arunca cu tunurile sale în gura morții, cum se aruncă toți cei cuprinși de entuziasm, — pe atunci Românul Tețiu (rengat în Armean, și din Armean în Maghiar: Czece) cu o frumoasă brigadă se întorcea de pe o latură pe cealaltă la Oagna, și se făcea, că nu aude bubuitul tunurilor.

Dér, dacă a fost însuflețit și entuziasmat Bem și oficerii lui superiori, apoi și d'eu nici ostașii lui Puchner nu erau nis-

La poliția din Sibiiu.

SIBIIU, 16 Decembrie 1896.

Onor. Redacțiune!

Pentru transgresiunea contra faimosului ordin al lui Hieronymi Nr. 1488/1895, prin care se declară de contravențiune ori ce convocare de adunări în direcțiunea partidului național român, și se statuază o pedepsă de 15 zile arest și fi. 100 amendă, au fost citați astăzi la poliția din Sibiiu domnii: Zaharia Boiu, asesor consistorial, Dr. Octavian Russu avocat. Dr. Nicolau Vecerdeș avocat, Dr. Amos Frâncu avocat și Onoriu Tilea inginer, învinuți pentru publicarea în presă a convocării alegătorilor români din patru cercuri electorale conchetați spre a alege delegați pentru conferența generală electorală din incidentul alegerilor din urmă la camera din Budapesta.

Acuzații în deplin acord și unanim au ridicat prin Dr. Amos Frâncu protest și excepțiuni în contra confiscării dreptului electoral încercat prin puterea executivă pe calea organelor polițiale și au ridicat excepțiuni în contra competenței și jurisdicțiunii poliției în afacerea libertăților publice garantate prin dreptul public. Am făcut acesta invocând următoarele motive:

- 1) Fiind că § 103 al legii electorale și constituțiunea garantează dreptul liber și nerestriins de organizare și adunare a alegătorilor și partidelor formate prin aceștia, nici poliția inferioară nici supremul organ polițial ministrul de interne, nu are competență și jurisdicțiune de a norma, restringe sau urmări exercitarea dreptului electoral — exercitat în cazul de față după ordonarea nouelor alegeri dietale, — prin urmare ordinul ministrului Hieronymi Nr. 1488/895 nu are basă nici în lege nici în constituțiune, și în consecuență nu poate constitui nici un fel de competență și jurisdicțiune pentru forurile polițiale administrative, a căror cerc de activitate, nu poate fi estins în contra legii positive art. de lege 40 din 1879;
- 2) Fiind că § 1 al legii despre transgresiuni 40 din 1879 normează în mod res-

trictiv, că ministrul are dreptul de a cuifica drept contravențiunii numai încăloarea vreunei *opririi polițiale*, ér modul exercitării dreptului electoral fiind urmat prin lege de drept public și fiind exclusiv în competența legislațiunii de a constitui ori modifica normele exercitării libertăților publice, ministrul nu a avut dreptul cu competența de a emite ordinul 1488/895 pe baza căruia să încredințeze acuzații, și poliției îi lipsesce deci jurisdicțiunea în asemenea cauze.

3) Fiind că în cazul de față s'a învinuțat publicarea în presă a unei convocări la adresa alegătorilor, și „în publicare“ acusa vrea să constate comiterea unei transgresiunii, după ce atât legile de presă, cât și în special § 7 alinea 2 și 3 a legii despre introducerea legislațiunii penale ungare 37 din 1880, și patenta de presă martială din 1852, ținută în vigôre, reclamă, că toate crimele delictuale și transgresiunile comise prin presă sunt a-se supune judecării *juriiului de presă*, în privința unei transgresiunii comise prin presă, care se impută în cazul de față, îi lipsesce poliției tot-așemenea ca și ministrului de interne ori-ce drept de competență și judecată.

Pentru aceste cuvinte au cerut acuzații, ca poliția să se declare incompetentă de a procede în cauză, ér în merit ei au recunoscut categoric, că au dat publicității în calitate lor de alegători aderenți ai programului național dela 1881 convocarea alegătorilor români din câte-va cercuri electorale la o conferență, au declarat, că și în viitor vor urma același procedeu, dér reprobă supozițiunea de a fi comis prin acesta o faptă punibilă și cer să se constate, că în o mulțime de cercuri electorale au ținut alegătorii români de partid național și în anul curent conferențe cu scirea și în prezența autorităților în preajma alegerilor dietale, ér d-l Octavian Russu se provoacă la faptul, că în cazul de față înainte de publicarea convocării a insinuat convocarea la d-l primar al orașului, vestitul Drottleff, și acesta a declarat, că nu are nici o excepțiune.

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

„Cartea neagră“.

Unde dai și unde crepă.
Prov. român.

Răspuns la „Cartea neagră“ (A „fekete könyv“),
scrisă de br. Stefan Kemény junior în 1849,
și publicată de Hentler Jozsef în numărul
121—131 din Mai 1895 ai lui „Magyarország“
din Budapesta.

De Axentrie Severu.

23) (Urmare).

Suntem în 20 Ianuarie 1849. Puchner cu cea mai mare parte a armatei împărătesei concentrată în Sibiiu și Turnișor, Bem cu honvedii, voluntarii, gardiștii și husarii kossuthiani la Șura mare și salinele Sibiiului. Ai lui Puchner scribură totă noptea, cu pușca la picior și cu fitilul aprins, în estremeitatea Sibiiului despre saline și Șura mare. Ai lui Bem se odihnesc în case încălđite și dorm plini de entuziasm, fără nici o grijă în cortecele lor mai sus indicate.

Bem e atât de sigur de victorie, încât, când pleacă spre Sibiiu, invită pe d-l

carî somnuroși molaticii, cum îi credea Bem cu ai săi. Aceștia nu erau însuflețiți, nu erau entuziasmați, ci erau mai mult decât atât; erau esacerbați și doreau să-și răbune pentru rușinea, ce au pățit la Ciucea, Huedin și Galfaléu. Deși mai puțin în număr, deși aproape morți de frig și fôme, și conduși de-un bătrân podagrist și neputincios, ei au rezistat entuziasmului celui mare al combatanților lui Bem; ei s'au bătut totă ziua fără a șovăi, și-ți crescea inima când vedei, cum husarii dela Dobra, Barabant, Șard, Oieșdea, Teuș și Dumbrău, aproape toți Români, sub comanda căpitanului Suini — italian — respinseră atacul infocaților „husari ai lui Matei“ („Matyas huszarok“), ér locotenentul Herlea¹⁾, aruncându-se cu ochii închiși asupra bateriilor lui Bem, le silii a se retrage și a lua fuga.

Și pe când despre séră era să rămână lupta nedecisă, pe când de ambe părțile suflau trîmbițele și băteau tobele a retragere, atunci feciorii batalionului de granatieri, Români aleși și voinici ca brađii de munte, răpiți de entuziasm și cuprinși de durere pentru atâta sângerare

¹⁾ Cunoșcem familia Herlea dela Vinerea. Nu cum-va locotenentul nostru e din acea familie? — Aut.

sat fără vre-un rezultat, strigară ca un singur om și cu un singur glas: „Pe ei feciori!... Sfântul și Dumnezeu lor!“ și aruncându-se asupra ôstei lui Bem, o aduseră în disordine, o alungară și făcură, ca acea ôste să nu pôta dormi liniștită în Șura mare și a doua zi să vină întărită cu brigada lui Czetș, ca să ia Sibiiul.

Al doilea cas s'a petrecut la Plevna, la care asemenea după o luptă mai crâncenă, decât toate luptele cunoscuté până acum în istorie, — afară de cea dela Termopile și cea dela Siget, eluptată de Românul Zriny — după o luptă pe mörte pe viață, ce a durat totă ziua, pe când comandantul dăduseră ordinul de retragere, bravi luptători se repeđiră înainte și luară ređuta cea mai teribilă, Grivița.

Éta așa s'a putut, ca noi fără cunoștința și instrucțiune militară, fără arme de foc și, după ce ne-am câștigat arme fără munițiune, fără oficeri etc., conduși numai de însuflețirea și entuziasmul ce ne cuprinsesă pentru cauzele, ce le apărăm, să putem reziste dela 11 Martie până la 18 August 1849, adecă 5 luni și mai bine, batalionelor lui Kovats, Buzgo, Iuház, Vasvari, Hatvani și armatei de 8000 feciori ai lui Kemény Farkas, prověđută cu 8 tunuri,

Calendarul „Lumei ilustrate“ e unicul in privinta continutului sau interesant si frumos. Chiar acelora, cari nu obi-

A aparut si se afla de vandare in libraria arhiepiscopala din Sibiu: Preotul din Wakefield, naratiune de Oliver Gold-

A aparut si se afla in deposit la libraria E. Sracoe & Comp. in Bucuresti: Asupra insemnatatei studiilor orientale cu privire speciala la Romani de Th. Av.

ce o au sciintele orientale pentru noi Romani, relevand in deosebi momentele nationale, politice-diplomatice, comerciale si religioase.

Proprietar: Dr. Aurel Muresianu. Redactor responsabil: Gregoriu Maior.

Cursul la bursa din Viena.

Din 16 Decembrie 1896.

Table of stock market prices from Vienna, listing various securities like gold, silver, and bonds with their respective prices.

Cursul pietei Braşov.

Din 17 Decembrie 1896.

Table of market prices in Braşov, listing items like Banonote rom., Argint român., and Napoleon-d'ori.

Table of market prices in Braşov, listing items like Galbeni, Euble rusesoi, and Lire turoescoi.

Prafurile-Seidlitz ale lui Moll

Veritabile numai, dacă fiecare cutiă este provădută cu marea de apărare a lui A. Moll și cu subscrierea sa.

Prin efectul de leuire durabilă al Prafurilor-Seidlitz de A. Moll în contra greutăților celor mai cerbicele la stomach și pânțec, în contra cărceilor și acrelei la stomach, constipațiunii cronice, suferinței de ficat, congestiunii de sânge, haemoroidelor și a celorlalte boli femeiești a luat acest medicament de casă o răspândire, ce crește mereu de mai multe decenii încôce.

Falsificațiile se vor urmări pe cale judecătorească.

Franzbranntwein și sare a lui Moll.

Veritabil numai, dacă fiecare sticlă este provădută cu marea de scutire și cu plumbul lui A. Moll.

Franzbranntwein-ul și sarea este foarte bine cunoscută ca un remediu popular cu deosebire prin tras (frotat) alinând durerea de gîdînă și reumatism și a altor urmări de răcedă.

Apa de gură-Salicyl a lui Moll.

(Pe baza de natron Acid-salicylic)

La întrebuintarea dîlnică, cu deosebire importantă pentru copii de ori-ce etate și adulți, asigură această apă de gură conservarea sănătoasă și mai departe a dinților.

Trimiterea principală prin

Farmacistul A. MOLL,

C. și r. furnisor al curții imperiale Viena, Tuchlauben 9

Comande din provincia se efectuează gîlnic prin rambursă postală.

La deposite se se cîrdă anumit preparatele provădute cu iscălitura și marea de apărare a lui A. MOLL.

Deposite în Braşov: la d-nii farmaciști Ferd. Jekelius, Victor Roth, Franz Kellemen și Ed. Kugler, engros la D. Eremia Nepoții, J. L. & A. Hesshaimer, Teutsch & Tartler, Fritz Geisberger.

Mersul trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Oct. 1896.

Main railway schedule table with multiple sections: Budapest-Predeal, Ghiriş-Turda, Copşa-mică-Sibiu-Avrig-Făgăraş, Simeria (Piski)-Hunedóra, Braşov-Zărneşti, Mureş-Ludoş-Bistriţa, Arad-Timişoara, Sibiu-Cisnădie, Sighişoara-Odorheiu-săcuesc. Each section contains train numbers, departure/arrival times, and station names.

Notă: Orele însemnate în stînga staţiunilor sunt a se ceti de sus în jos, cele însemnate în dreapta de jos în sus. — Numerii încuadrați cu linii mai negre însemnăză orele de noapte.